

Natura 2000 gebied 53 – Buurserzand & Haaksbergerveen

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Hogere zandgronden en Hoogvenen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL9801019
Beschermde natuurmonument:	-
Beheerder:	Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, particulieren
Provincie:	Overijssel
Gemeente:	Berkelland, Enschede, Haaksbergen
Oppervlakte:	1.249 ha

Gebiedsbeschrijving

Het gebied Buurserzand en Haaksbergerveen bestaat uit twee deelgebieden. Het Haaksbergerveen in het zuiden is een veenputtencomplex met goed ontwikkelde gradiënten naar het omliggende zand- en (basenrijk) leemlandschap. Door vernattingsmaatregelen in het verleden zijn de nog aanwezige, met hoogveenvegetatie begroeide veenpakketten veranderd in drijftillen, die qua vegetatie sterk lijken op moerasheiden. Er is een afwisseling van veenputten en dijkjes.

Het Buurserzand in het noorden is een heidegebied op voormalig stuifzand. Er komen hier op uitgebreide schaal natte heidebegroeiingen voor met her en der zwakgebufferde vennen, afgewisseld met droge heide met jeneverbesstruweel.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

Een aantal percelen aan de noord- en westzijde van het gebied (13,5 ha) zijn buiten de begrenzing gebracht omdat ze niet van belang worden geacht voor de instandhouding van het gebied, merendeels geen onderdeel van de EHS zijn en volgens het natuurgebiedsplan geen bestaande of nieuwe natuur betreffen. Verder uitbreiding met enkele door Natuurmonumenten verworven percelen nieuwe natuur aan de zuidzijde van het Buurserzand (7,1 ha) waar o.a. H4010_A vochtige heiden *hogere zandgronden* (subtype A) wordt ontwikkeld.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H2310	Stuifzandheiden met struikhei
H3130	Zwakgebufferde vennen
H4010	Vochtige heiden
H5130	Jeneverbesstruwelen

H7120 Herstellende hoogvenen
H91D0 Veenbossen

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1145	Grote modderkruiper
H1166	Kamsalamander

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H7110 Actieve hoogvenen ^{1a}

Kernopgaven

- 6.02 **Zwak gebufferde vennen:** Kwaliteitsverbetering (ook latere successiestadia) van zwakgebufferde vennen H3130 mede als habitat voor gevlekte witsnuitlibel H1042 en geoorde fuut A008.
- 6.05 **Natte heiden:** Kwaliteitsverbetering en vergroting oppervlakte vochtige heiden H4010 en pioniervegetaties met snavelbiezen H7150 en actieve hoogvenen (*heideveentjes*) *H7110_B.
- 6.08 **Structuurrijke droge heiden:** Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
- 7.05 **Herstel actief hoogveen:** Verbetering kwaliteit herstellende hoogvenen H7120 met het oog op ontwikkeling van actieve hoogvenen (*hoogveenlandschap*) *H7110_A
- 7.06 **Randzone van het veen:** Herstel van randzones van herstellende hoogvenen H7120 met o.a. hoogveenbossen *H91D0, zure vennen H3160, galigaanmoerassen *H7210.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H2310	Psammofiele heide met <i>Calluna</i> en <i>Genista</i>
Doel	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
Toelichting	Met name in het Buurserzand komt het habitatype stuifzandheiden met struikhei over een grote oppervlakte voor, een deel is echter vergrast. Uitbreiding van de oppervlakte is hier mogelijk.

- H3130**   **Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletea uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea***
 Doel   Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit .
 Toelichting   Het habitatype zwakgebufferde vennen komt plaatselijk in matige kwaliteit voor in het Buurserzand.
- H4010**   **Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix***
 Doel   Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A).
 Toelichting   Het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt lokaal goed ontwikkeld voor op zandgrond en dunne veenlagen. Elders is het gebied vergrast en verdroogd, uitbreiding is hier mogelijk.
- H5130**   ***Juniperus communis*-formaties in heide of kalkgrasland**
 Doel   Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting   Het habitatype jeneverbesstruwelen komt voor op het Buurserzand, waarbij naast 'struwelen' ook nog vele losse individuen van de jeneverbes in het gebied te vinden zijn. Slechts op kleine schaal treedt momenteel verjonging op van het struweel van het Buurserzand. De beoogde kwaliteitsverbetering betreft het verder realiseren van verjonging.
- H7110**   ***Actief hoogveen**
 Doel   Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A).
 Toelichting   Het habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A) kan verder ontwikkeld worden door middel van kwaliteitsverbetering van habitatype H7120 herstellende hoogvenen. In het hoogveengebied met habitatype H7120 herstellende hoogvenen komen veenvormende vegetaties voor die tot het habitatype actieve hoogvenen gerekend kunnen worden.
- H7120**   **Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is**
 Doel   Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A), is toegestaan.
 Toelichting   Er zijn goede mogelijkheden om een zodanige kwaliteitsverbetering van het habitatype herstellende hoogvenen te bereiken, dat een deel kan overgaan in habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A). De heidevegetaties en bossen op het verdroogde hoogveen worden niet tot habitatypen H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) en H91D0 hoogveenbossen gerekend, maar maken onderdeel uit van herstellende hoogvenen.
- H91D0**   ***Veenbossen**
 Doel   Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
 Toelichting   Met name ter hoogte van de rijksgrens is het habitatype hoogveenbossen aanwezig in een bovenloop op minerale grond. Hier zijn potenties voor de verdere ontwikkeling van hoogveenbossen. De bossen op het verdroogde hoogveen worden niet tot habitatype H91D0 hoogveenbossen gerekend, maar maken onderdeel uit van habitatype H7120 herstellende hoogvenen.
- Soorten**
- H1145**   **Grote modderkruiper**
 Doel   Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting   De grote modderkruiper komt vrijwel in het gehele Haaksbergerveen voor. Waarschijnlijk kan de soort in dit hoogveengebied overleven dankzij het wat basenrijke

water en het ontbreken van concurrenten. Vanwege het bijzondere (natuurlijke) karakter van het leefgebied alhier, is het gebied van groot belang voor deze soort.

H1166 Kamsalamander

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De kamsalamander komt voor in het Haaksbergerveen, waar het water geschikt is door buffering (toestroom kwel). Daarnaast is de soort in het uiterste zuidwesten aan de rand van het gebied aangetroffen. Het betreft een populatie in een uniek habitat. De bufferzone rond het Haaksbergerveen biedt goede kansen voor versterking van deze populatie. De soort is ook bekend van het Buurserzand, maar niet in het omringende boerenland en het Duitse, aangrenzende, kleinere Ammeloer Venn.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	--	+	>	=
H3130 Zwakgebufferde vennen	-	+	=	>
H4010_A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	+	>	=
H5130 Jeneverbesstruwelen	-	+	=	>
H7110_A Actieve hoogvenen (<i>hoogveenlandschap</i>)	--	+	>	>
H7120 Herstellende hoogvenen	+	+	= (<)	>
H91D0 Hoogveenbossen	-	+	>	=

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1145 Grote modderkruiper	-	++	=	=
H1166 Kamsalamander	-	+	=	=

^{1a} Herstel van een technische fout in database 2004.